

Memorandum

Aan Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties
Van PILP en Houthoff in samenwerking met woonwagengewoners
Datum 13 november 2017

Overzicht van bestaande knelpunten ten aanzien van het woonwagengebeleid gesignaleerd door woonwagengewoners

DISCRIMINATIE

1. Houding van gemeenten ten opzichte van woonwagengewoners (vooroordelen, onbegrip en onkunde ten opzichte van de cultuur, bewoners hebben het gevoel niet serieus te worden genomen en als criminelen te worden behandeld)
2. Houding van woningcorporaties en stichtingen (vooroordelen, weigering tot plegen onderhoud van woonwagencentra en huurwoningen)
3. Houding van derden (politie doet generieke invallen zonder concrete aanleiding, media berichten enkel over negatieve aspecten, verzekeraars willen geen verzekering afgeven, hypotheeknemers geen hypotheek, leveranciers weigeren goederen te leveren op woonwagencentra)

WOONWAGENSTANDPLAATSENBELEID

4. Het uitsterfbeleid
 - a. duidelijk moet worden gemaakt dat gemeenten dit (of een beleidsvorm die op hetzelfde neer komt, zoals 'het bevroerbeleid') niet meer mogen hanteren. Op dit moment hanteren gemeenten dit beleid echter nog steeds (in ieder geval Eindhoven en Borne)
 - b. reeds verwijderde plaatsen als gevolg van het uitsterfbeleid zouden opnieuw beschikbaar moeten worden gemaakt
5. Beschikbaarheid standplaatsen
 - a. gebrek aan standplaatsen voor de natuurlijke aanwas / jongeren (startersplekken).
 - b. Lange wachttijden (zou niet langer moeten zijn dan bij de sociale huursector, dat is het nu vaak wel). Dit leidt tot grote families in te kleine wagens en overvolle kampen
 - c. heel weinig aanbod van koopstandplaatsen (en bij erfpacht problemen met afkoop canon) en mogelijkheden om een stuk grond met de juiste bestemming te kopen en te bewonen met een woonwagen
 - d. situering laat soms te wensen over (bijv. één woonwagen tussen flats, achteraf)
 - e. inventarisatie naar behoefte aan standplaatsen noodzakelijk (de gemeenschap heeft hier al stappen in gezet, daarvoor kan contact worden gezocht met Sabina Achterberg)

6. Toewijzen standplaatsen

- a. het is onduidelijk wanneer iemand in aanmerking komt voor standplaats (huidige woonvorm zou niet bepalend moeten zijn, liever kijken naar afstamming). Behoeftte bestaat aan inzicht in en transparantie bij toewijzingsmethodes (bij voorkeur coöptatie of oprichting van woongroep)
- b. als gevolg van de nieuwe woningwet komen bewoners met te hoge inkomens niet in aanmerking voor een huurstandplaats, maar kunnen ook geen hypotheek verkrijgen om een standplaats te kopen
- c. erfgenamen mogen vaak niet op de standplaats van erflater blijven wonen
- d. duidelijke richtlijnen voor (1) de afmetingen van standplaatsen en woonwagens en (2) type woonwagens (caravans, stacaravans, etc.)
- e. onduidelijkheid over de wijze van vaststellen maximum aantal standplaatsen
- f. woonwagens en standplaatsen dienen betaalbaar te blijven (woonwagenbewoners hebben zowel de aanschafkosten voor de wagen als de huur/koopprijs voor de standplaats)
- g. onduidelijk wanneer een gemeente kan besluiten standplaatsen op te heffen of te verplaatsen. Uitgangspunt moet zijn dat standplaatsen niet zomaar kunnen worden verplaatst (gebeurt met stenen huizen ook niet; dure grondprijs of gunstige ligging kan hiervoor geen argument zijn)
- h. onduidelijk of elke gemeente een bepaald aantal standplaatsen moet aanbieden

7. Houding/beleid gemeenten

- a. gemeenten pushen woonwagenbewoners in stenen huizen te wonen, hetgeen in strijd is met het recht en de cultuur van woonwagenbewoners
- b. gemeenten stemmen het aanbod van koop- of huurstandplaatsen niet af op de behoefte van woonwagenbewoners (zo bestaat behoefte aan huurstandplaatsen maar bieden gemeenten dit beperkt aan)
- c. in het huidige beleid is het niet mogelijk een caravan bij te plaatsen op een standplaats (terwijl hier binnen één gezin wel behoefte aan kan bestaan en lange wachttijden op een startersplek kan overbruggen)
- d. er bestaat behoefte aan (1) trekvrijheid (de mogelijkheid de woonwagen ook (een aantal dagen) buiten een aangewezen kamp neer te kunnen zetten) en (2) de beschikbaarheid van passantenplaatsen op een kamp (bezoekers kunnen een aantal dagen ergens staan)
- e. families worden gedwongen op verschillende locaties te wonen. Hierdoor wordt ook mantelzorg lastiger (ook bestaat behoefte aan een wagen voor mantelzorgers bij standplaats)
- f. eigenaren van woonwagens hebben behoefte aan de mogelijkheid een opstalrecht te vestigen ten behoeve van een koopwoonwagen (om natrekking te voorkomen)

- g. gemeenten zouden transparant moeten zijn wanneer hoge kosten worden gebruikt als argument om minder plaatsen beschikbaar te maken
 - h. gemeenten zouden werkgelegenheid rond de kampen meer moeten stimuleren. Ook bestaat behoefte aan de mogelijkheid te kunnen verhuizen indien dit noodzakelijk/gewenst is vanwege de afstand naar werk
 - i. gemeenten maken geen duidelijk onderscheid tussen hun verschillende rollen - beheerder (vergelijkbaar met conciërges bij corporaties) versus ondersteuner (vergelijkbaar met beroepspraktijk in het kader van Wet op het overleg huurders verhuurder) en overheidsorgaan versus verhuurder
 - j. gemeenten stellen eisen aan woonwagengemeenschappen die niet aansluiten bij de cultuur waarin veel contact mondeling plaatsvindt en bieden onvoldoende ondersteuning voor die verenigingen
8. Rol corporaties / tussenpersonen
- a. weinig kennis van de cultuur: mogelijk kan een systeem van bijzondere, gespecialiseerde corporaties dit oplossen (vgl. studentenhuiseigenaars)
 - b. corporaties kunnen nu overdracht standplaatsen door gemeenten weigeren (eventueel acceptatieplicht invoeren)
 - c. corporaties bieden een zeer beperkt aantal huurwoningen aan
 - d. geen duidelijke taakverdeling tussen corporaties / gemeenten (gemeenten en corporaties verwijzen bij vragen naar elkaar). Bij gebruik van tussenpersonen/corporaties dient de gemeente verantwoordelijk en aanspreekbaar te blijven
9. Monitoren huisvesting
- a. nulmeting per provincie / gemeente (aantal locaties/standplaatsen/bewoners/zoekenden, eigendom/verhuur, wie doet beheer, etc.)
 - b. voortdurende en transparante monitoring van de uitvoering van het beleid

OVERIGE PROBLEMEN / PROBLEMEN MET DERDE PARTIJEN

10. Politie

- a. politie/belastingdienst doet bij een aantal woonwagengemeenschappen eens in de zoveel tijd een grote inval (huisvredebreuk) zonder concrete aanleiding voor (alle) woningen

11. Hypotheekverstrekkers

- a. banken zijn niet bereid hypotheeklen te verstrekken (kan worden opgelost via regeling bevordering eigenwoningbezit)

- b. hypotheek moet ook mogelijk zijn voor enkel de woonwag en niet alleen bij de woonwag en in combinatie met een standplaats (die vaak niet worden verkocht en hypotheek hoger maakt)

12. Verzekeraars

- a. verzekeraars niet bereid inboedel- en opstalverzekeringen te verstrekken (opzeggingen zonder aankondiging)

13. Tussenpersonen bij beheer standplaatsen

- a. noodzaak/nut van tussenpersonen zoals Nijbod wordt niet ingezien (zorgt voor veel onrust en hoge kosten)
- b. overmatig declareren voor onderhoud

14. Staat van onderhoud woonwagens

- a. bij verhuur: (meerjarige) onderhoudsplanningen ontbreken, achterstallig onderhoud
- b. behoefte aan subsidieregelingen om woonwagens beter te isoleren (BENG (energieneutrale gebouwen) ook voor woonwagens)

TOEZICHT / BEHOEFTE AAN (AANPASSEN VAN) REGELGEVING

15. Toezicht op gemeenten door het Rijk

- a. het Rijk is verantwoordelijk voor het standplaatsenbeleid van gemeenten, dient duidelijke taken voor gemeenten te formuleren en toe te zien op de naleving hiervan

16. Betrekken van woonwag enbewoners bij evaluaties / het maken/vernieuwen van beleid

- a. vaste klankbordgroep van woonwag enbewoners die knelpunten signaleren
- b. mogelijk twee overleggroepen: (1) groep van zo'n acht personen met afvaardiging van Sinti, Roma en reizigers + PILP en Houthoff en (2) grotere afvaardiging van zo'n twaalf personen
- c. inzicht in besluitvorming van gemeenten op terrein van woonwag enbewoners
- d. instellen van centraal klachtenpunt voor woonwag enbewoners
- e. voldoende subsidie voor woonwag enbewonersverenigingen

17. Actualiseren wetgeving

- a. alternatief voor Handreiking Woonwag enbewoners (bijv. een verklaring van het Rijk dat mensenrechten worden gerespecteerd / geen uitsterfbeleid mag worden gehanteerd)
- b. Wet op de huurtoeslag (huurtoeslag moet mogelijk worden gemaakt, ook wanneer je een standplaats huurt maar een eigen woonwag en hebt), Omgevingswet, BW, Woningwet en BTIV, Huisvestingswet, Wet op het overleg huurders verhuurder